

15 lat Seminarium Kultury Polskiej na TUFS

Tokimasa Sekiguchi

Tokyo University of Foreign Studies

sekiguchi@tufs.ac.jp

Abstract

15 Years of Seminar on Polish Culture at TUFS

15 years have passed since I opened the Seminar on Polish Culture at Tokyo University of Foreign Studies, the first and sole course as such in Japan. The Seminar gathers the largest group of the students belonging to the Section of Polish Studies. During these years 36 persons obtained the degree of B. A. and 7 M. A. within the Seminar. 7 so called “research students” in the non-degree program also got a diploma having submitted their papers. No one has yet tried to write a doctoral dissertation. A major characteristic of study in Polish culture in Japan is that even an undergraduate student could make a real social contribution with his work published. Almost every graduation or diploma thesis defended in the Seminar is a pioneer work written in Japanese on a specific topic and is able to fulfill the needs of information existent in the society. In fact 14 selected works by students are accessible on the Internet site of the Seminar and read quite frequently. The paper includes a short history of the Seminar and lists of all the B. A., M. A. research students’ works done in the Seminar to show the tendency of students’ interest.

POLONISTKA I JEJ PROBLEM KADROWY

W ciągu ostatniej dekady dziedzina nauki zajmująca się nauczaniem języka polskiego jako obcego oraz kultury polskiej rozwijała się w tempie niesłychanym. Z nauką szła w parze jej stosowanie. Status zarówno badaczy jak i dydaktyków tej dziedziny podniósł się znacznie. Wydaje się, że nawet i biznes wspierający ją ma się bardzo dobrze – przynajmniej w Polsce. Poza granicami Polski jednak losy instytucji specjalizujących się w nauczaniu języka polskiego i kultury polskiej bywają różne. Jedne się rozbudowują, a inne upadają.

W Japonii sytuacja nie przedstawia się najlepiej. Pierwsze sprawozdanie z prehistorii powstania i działalności Polonistyki Tokijskiej wygłosiłem w 1995 roku na Międzynarodowej Konferencji Naukowej Polonistów na Uniwersytecie Warszawskim. Była to pamiętna konferencja, jako że w jej następstwie zrodziła się inicjatywa utworzenia światowej organizacji nauczycieli tzw. JPJO i kultury polskiej. Organizacja powstała rzeczywiście pod nazwą Stowarzyszenie BRISTOL. Jako jeden z pomysłodawców i jego założycieli działałem pełen entuzjazmu, choć mój realny udział w utworzeniu organizacji był nader skromny. Wówczas nie przewidziałem, że stracimy jeden etat profesorski po odejściu kolegi seniora w 2003 r. Był to etat ważny, bo należał do pionu nauk społecznych. Strata ogromna, ponieważ połowa, co najmniej, studentów Polonistyki chciałaby studiować właśnie w takich kierunkach, jak: historia, polityka, ekonomia, stosunki międzynarodowe, itd.. „Odebrano” nam ten etat na tle burzy szalejącej w całym kraju pod hasłem reformy szkolnictwa wyższego.

Gdy powstała Sekcja Studiów Polskich na Państwowym Tokijskim Uniwersytecie Studiów Międzynarodowych (TUFS), ona obejmowała trzy seminaria, tj. językoznawcze kierowane przez Tetsushirō Ishii, kulturoznawcze kierowane przeze mnie i trzecie

seminarium należące do pionu nauk społecznych kierowane przez Masatoshi Kohara. Wówczas nie mieliśmy etatu dla wykładowcy goszczonego native-speakera. Taki etat nam przyznano dopiero w 2002 r. Pracownik zatrudniony na tym etacie jednak nie może prowadzić seminarium – jakiegokolwiek wysokie kwalifikacje ma ta osoba – tym samym nie może być promotorem kierującym nawet pracą B. A. (Baccalaureus Artium) już nie mówiąc o pracy M. A. (Magister Artium) i doktoracie, jako że nie jest członkiem rady profesorów (zob. Tab. 1).

Tab. 1

	Katedra językoznawcza	Katedra kulturoznawcza	Katedra nauk społecznych	Wykładowca goszczony		
1991 IV	Tetsushiro Ishii					
1992 IV					Tokimasa Sekiguchi	Masahiro Kohara
1993 IV IV – 2002 III						
2002 IV – 2003 III			Bożena Sieradzka-Baziur (Inst. Jęz. Pol. PAN)			
2003 IV – 2004 III			Henryk Duda (KUL)			
2004 IV – 2006 IX			Barbara Morcinek (UŚ)			
2006 X – 2008 IX						

Prócz etatowych pracowników zajęcia na Polonistyce prowadzą wykładowcy i lektorzy na zasadzie zleceń godzinowych. Dotychczas wykładali gościnnie: Teruji Suzuki (prawnik; Uniw. Tokai), Toshio Inouchi (historyk; Uniw. Waseda), Naoki Miyajima (historyk; Uniw. Chuo), Kazuo Hasemi (literaturoznawca; Uniw. Tokio), Hiroichi Iemoto (ekonomista; Uniw. Nanzan), Kōichi Kuyama (literaturoznawca), a obecnie prowadzą wykłady z zakresu historii i ekonomii Masahiro Taguchi (ekonomista; Uniw. Okayama), Taichi Shiraki (historyk; Uniw. Taishō) i Jun Yoshioka (historyk; Uniw. Tsuda). Zajęcia natomiast językowe w ramach lektoratu polskiego prowadzili w latach poprzednich Elżbieta Suzuki, Riko Shiba, Anna Yamaguchi, Bożena Machida, a obecnie Grażyna Ishikawa, Renata Sowińska-Mitsui, Bogumiła Izumi i Kōichi Kuyama.

STUDIA BAKALARSKIE

Co roku na wiosnę Polonistyka rekrutuje ok. 15 studentów na studia bakalarskie, które trwają co najmniej przez cztery lata. Statystyka wykazuje, że 80% tych studentów otrzymuje tytuł B.A., inaczej mówiąc, co piąta osoba odpada i rezygnuje ze studiów w ich trakcie. Odsetek ten być może odzwierciedla fakt, że nasz kierunek jest stosunkowo trudny do ukończenia.

Dla uproszczenia mówimy „Polonistyka”, ale jest to mylące wyrażenie, bowiem nie wszyscy studenci rekrutowani w ramach naszej sekcji wybierają semina polonistyczne. Ich podstawowym obowiązkiem jest zaliczenie przedmiotów *Wprowadzenie do kultury polskiej* (4 kredyty: wykład + referaty studenckie) i *Wprowadzenie do studiów rosyjskich i środkowoeuropejskich* (4 kredyty: wykłady) w ciągu pierwszych dwóch lat i uzyskanie minimum 28 kredytów z zajęć z języka polskiego w toku studiów, a minimalna suma

kredytów potrzebna dla ukończenia studiów bakalarskich wynosi 126 (Tab. 2). Poza tą obowiązkową normą można wybierać w zasadzie dowolne zajęcia i seminaria, które oferuje cały Wydział Studiów Międzynarodowych, a tych seminariów jest aż 140...

Jeśli więc student na początku III roku studiów przechodzi do seminarium, prowadzonego przez profesora spoza Polonistyki, to jego kontakt z językiem polskim często zostaje ograniczony do uczęszczania na zajęcia z polskiego tylko dwa razy tygodniowo przez całe dwa dalsze lata, czyli III i IV rok, do końca studiów bakalarskich.

Tabela 2 - Obowiązkowe zajęcia dla studentów rekrutowanych w Sekcji Studiów Polskich

Rok	Nauka jęz. pol.	Przedmioty ogólne
IV	4	
III	4	
II	10	<i>Wprowadzenie do kultury polskiej*</i> ; <i>Wprowadzenie do studiów rosyjskich i środkowoeuropejskich**</i>
I	10	

* Prowadzi Tokimasa Sekiguchi.

**Całoroczny cykl wykładów prowadzonych przez wykładowców należących do Departamentu Studiów Rosyjskich i Środkowoeuropejskich.

Tacy studenci stanowią mniej więcej połowę tych, którzy się zapisali w sekcji polskiej na początku studiów. Wybierają różnorodne seminaria: stosunki międzynarodowe, antropologia kulturowa, historia myśli naukowych, historia Europy Środkowej, a czasem nawet literatura amerykańska lub... nauczanie języka japońskiego jako obcego. Piszą pracę dyplomową na tematy często niezwiązane ani z Polską ani też z językiem polskim. Nie można więc ich nazywać „polonistami”, tylko dlatego że przeszli kurs języka polskiego składający się raptem z 28 lekcji, skoro ich specjalizacja nie mieści się w kategorii studiów polskich, już nie mówiąc o tradycyjnie pojętych studiach „polonistycznych”. Właściwych zatem „polonistów” – nie wspominając tu o ich poziomie – kształcą tylko seminaria prowadzone przeze mnie i prof. Ishii. Liczba tych polonistów kończących studia na poziomie B. A. wynosi średnio zaledwie 6 osób z jednego rocznika.

ZAJĘCIA Z JĘZYKA POLSKIEGO

W 2004 roku zreformowaliśmy gruntownie program nauczania języka polskiego. Zajęcia językowe przeszły całkowicie od rocznego systemu do semestralnego, tzn. każdy przedmiot zamyka się w ramach jednego semestru, który standardowo obejmuje 15 lekcji 90 minutowych. Student otrzymuje ocenę wg bezwzględnego kryterium pod koniec semestru.

Tab. 3

Kategorie	Poziomy
Gramatyka	I, II, III
Komunikacja	I, II, III, IV, V, VI
Prezentacja	I, II, III, IV, V, VI
Rozumienie tekstu	I, II, III
Rozumienie ze słuchu	I, II
Pisanie	I, II, III, IV, V, VI

Tłumaczenie	<i>I, II</i>
Budowanie słownictwa	<i>I</i>

(Zajęcia kursywą pisane są powtarzalne)

Równie ważną nowością było wprowadzenie do dydaktyki komunikacyjnego podręcznika na poziomie progowym, zatytułowanego *Z uśmiechem po polsku* autorstwa Bożeny Sieradzkiej-Baziur i Tetsushirō Ishii. Jest to kompletnie dwujęzyczny podręcznik przeznaczony dla Japończyków uczących się polskiego w środowisku japońskim i dla lektorów polskiego, którzy mają pracować z nimi w Japonii bez znajomości japońskiego. Przez dwa semestry pierwszego roku studiów wszyscy studenci na wszystkich zajęciach językowych uczą się z tego podręcznika.

SEMINARIUM KULTURY POLSKIEJ

Katedra kultury polskiej, jako regularny kierunek kształcący studentów i doktorantów oraz jako jednostka naukowo-badawcza, jest oficjalnie tylko jedyną tego rodzaju katedrą w Japonii. W ciągu piętnastu lat mojej pracy polegającej na kierowaniu tą katedrą na TUFS uzyskało stopień B. A. 37 osób w tejże dziedzinie. Zachęcam swoich seminarzystów na dwukrotne co najmniej wyjazdy do Polski w czasie trwania studiów – raz na kurs letni języka polskiego w czasie wakacji na II roku, a po raz drugi na roczny kurs jesienią III roku. Seminarzyści po uzyskaniu urlopu dziekańskiego na TUFS jadą do szkół dla obcokrajowców przy uczelniach takich jak: Uniwersytet Jagielloński, Katolicki Uniwersytet Lubelski, Uniwersytet Śląski, Uniwersytet Wrocławski. W rezultacie wygląda na to, że większość uczestników Seminarium Kultury Polskiej TUFS odbywa faktycznie pięcioletnie studia.

Tabela 4 pokazuje, jakie są zainteresowania studentów stanowiących bądź co bądź największą grupę w Polonistyce.

Tab. 4 – Prace dyplomowe studentów Seminarium Kultury Polskiej TUFS na poziomie B. A.

	Tytuł pracy	Autor
1997	<i>Grzyby w Polsce</i>	Masaki Hayakawa
1998	<i>Polityka Stanisława Augusta Poniatowskiego w dziedzinie sztuki</i>	Nohuyuki Ishihara
1998	<i>Informatyka i komputer w nauce polonistycznej</i>	Ikuko Iwai
1998	<i>Nauka i technologia w powieści nowożytnej – analiza „Lalki” Bolesława Prusa</i>	Makoto Tamayori
1998	<i>Pojęcie „narodu polskiego” u Adama Mickiewicza</i>	Hiroko Nakagawa
1999	<i>Jan Brzechwa i literatura dziecięca</i>	Chiguru Araki
1999	<i>Poezja w podręcznikach języka polskiego dla szkoły podstawowej</i>	Tomomi Ito
1999	<i>Romana Dmowskiego poglądy na sprawę Kresów</i>	Takehiro Date
1999	<i>Recepcja filmu „Popiół i diament” w Japonii – sukces i dyskusje</i>	Ken'ichiro Sunahara
1999	<i>Poglądy Feliksa Jasińskiego i Bolesława Prusa na temat Japonii</i>	Kaoru Nishimura
2000	<i>„Zmarli” w polskich obyczajach ludowych</i>	Yoshiko Omata
2000	<i>Analiza „Melancholii” Jacka Malczewskiego</i>	Sumie Shibahashi.
2000	<i>Orientalizm w polskim stroju narodowym męskim „kontuszu” – orientalizm i ideologia szlachty</i>	Yuki Hachiya
2001	<i>„Kajtkowe przygody” Marii Kownackiej – próba tłumaczenia</i>	Mariko Uchida
2001	<i>Masahiko Shimada i Witold Gombrowicz</i>	Yuichi Nishida
2001	<i>Polonez i mazur w polskiej kulturze romantycznej</i>	Rie Hiraiwa
2001	<i>O kobietach w dziełach Brunona Schulza</i>	Kazuko Honda
2002	<i>Polonia amerykańska dziś – analiza internetowych stron polonijnych</i>	Chizuru Yamakawa

2003	Polska szkoła plakatu	Ayumi Hirako
2003	<i>Homo sovieticus w Polsce</i>	Yukari Ando
2003	<i>Kształcenie aktorów w Polsce – na przykładzie Państwowej Wyższej Szkoły Teatralnej im. L. Solskiego w Krakowie</i>	Makiko Yano
2003	<i>Roman Polański</i>	Hitoshi Morimoto
2003	<i>Język i tożsamość osoby dwujęzycznej</i>	Akiko Torii
2003	Encyklopedia polskiej piłki nożnej	Tomoya Nakahata
2005	* „Klucz do jelenia” Wandy Chotomskiej (przekład)	Misako Hanai
2005	Hip hop Polski	Natalia Emi Hirai
2005	<i>Polski film „Przesłuchanie” a procesy pokazowe w latach pięćdziesiątych</i>	Mizumi Nagano
2006	Jan Matejko w życiu publicznym w Galicji	Miho Ogawa
2006	<i>Studium o Stańczyku</i>	Kyoichi Numata
2006	<i>Noise – Zbigniew Karkowski</i>	Ryohei Yamauchi
2006	Twój STYL – Magazyn dla kobiet w Polsce. Analiza czasopism kobiecych i Twojego STYLU	Yuka Takahashi
2006	* „Królowna Strach” – polskie opowiadanie ludowe	Shoko Miyamoto
2006	* Film „Echo”	Kyoko Mori
2007	* Tłumaczenie filmu Jana Jakuba Kolskiego „Daleko od okna” z komentarzem	Rena Mitsuhashi
2007	<i>Polskie podania o „wodniku”</i>	Megumi Kondo
2007	Japońskie anime i manga w Polsce	Megumi Nakanishi
2007	<i>Studium o „Marcu 1968”</i>	Satoko Bando

(Tłustymi czcionkami podkreślono prace udostępniane na stronie internetowej:
<http://www.tufts.ac.jp/ts/personal/sekiguchi/teksty/undergraduatethesis.htm>
Gwiazdką zaopatrzone prace zrealizowane w innej formie niż artykuł)

Jak widać, tematy prac dyplomowych są bardzo zróżnicowane. Niektórzy studenci są zmuszeni do dostosowania się do dyscypliny kulturoznawstwa lub literaturoznawstwa, wbrew swoim pierwotnym zainteresowaniom natury socjologicznej, politologicznej (np. *Romana Dmowskiego poglądy na sprawę Kresów*; *Homo sovieticus w Polsce*). Jest to wynik zamknięcia katedry nauk społecznych na Polonistyce. Staram się więc przyjmować takich studentów, jeżeli wykazują autentyczne przywiązanie do języka polskiego i tematyki właściwej Polsce. Wtedy powstają prace o metodologii dość kompromisowej na pograniczu różnych dyscyplin. Zresztą, pomimo mojej specjalizacji, która się zasadza w sumie najbardziej na literaturoznawstwie, mało osób wykazuje zainteresowania czysto literackie. Jest to jednak tendencja powszechna.

Warto jednak podkreślić, iż prace studentów nierzadko zaspakają rzeczywiste potrzeby społeczne i uzupełniają braki w informacji na temat polskiej kultury w naszym kraju, przeto można śmiało mówić o ich zasługach społecznych. Na przykład Yukio Kudo w posłowie swojego japońskiego przekładu *Pana Tadeusza* wymienia pracę pana Masaki Hayakawy pt. *Grzyby w Polsce* (1996 r.) jako materiał, który służył tłumaczowi w rozszyfrowaniu tekstów ze sceny grzybobrania i w identyfikowaniu nazw grzybów występujących w epepei Mickiewicza. Pamiętam, jak prof. Kudo korzystał w pracy również z pracy bakalarskiej pani Yuki Hachiya o kontuszu (2000 r.). Rozprawa zaś pani Rie Hiraiwy pt. *Polonez i mazur w polskiej kulturze romantycznej* (2001 r.) jest czytana i „ściągana” do druku niezliczoną ilość razy przez japońskich pianistów, odkąd ukazała się na stronie internetowej TUFS. Najlepsze więc prace studenckie staram się udostępniać w Internecie (Zob. Tab. 4). One cieszą się szerokim uznaniem, a strona, na której są zamieszczone ma wysoką frekwencję odwiedzin.

Właściwie wszystkie niemal artykuły i rozprawy napisane przez moich seminarzystów są w japońskim świecie pracami pionierskimi. To, że poprzez własną pracę nawet na poziomie bakalarskim jakieś skromne, lecz realne zasługi można wnieść społeczeństwu, stanowi istotny walor studiowania na naszym seminarium. Poczucie, że swoją pracą komuś i na coś się przydaje i że ktoś czeka na owoc swoich studiów, jest najlepszą zachętą i bodźcem dla studenta. Właśnie to unikalność i młodość studiów polskich w Japonii umożliwia naszym studentom przeżycie szczególnych doświadczeń i wzbogacenie kontaktów ze światem, a przynosi w końcu satysfakcję z podjętych studiów. O podobnej rzeczy – przypuszczam – trudno nawet marzyć będąc studentem na anglistyce czy japonistyce, czyli na popularnych kierunkach studiów. Kto bowiem i czego może oczekiwać od studenckiej pracy bakalarskiej napisanej na anglistyce?

W r. 2004 – m. in. za moją inicjatywą – zaczęto na TUFS uznawać jako pracę dyplomową na poziomie B. A. także pracę wykonaną nie w formie rozprawy naukowej, ale np. w formie filmu dokumentarnego, bazy danych, przekładu dzieła literackiego czy też naukowego, itd. Takie prace mogą być zapisane w medium cyfrowym, tak jak CD i DVD i w tej postaci można złożyć na uczelni. Spośród czterech prac tej kategorii wykonanych pod moim kierunkiem (zob. Tab. 4), wymieniam tylko jedną ostatnią. Otóż praca dyplomowa pani Reny Mitsuhashi polegała na: 1) wysłuchaniu i przełożeniu na japoński wszystkich wypowiedzi zawartych w filmie Jana Jakuba Kolskiego *Daleko od okna*; 2) zredagowaniu wersji japońskiej na podstawie powyższego przekładu za pomocą Power Point; 3) napisaniu faktograficznego tekstu przedstawiającego informacje i komentarze o filmie i o jego treści, a także o jego ocenach dotychczasowych; 4) projekcji filmu z komentarzem (po uzyskaniu zgody reżysera na pokaz niekomercyjny w Japonii).

31. stycznia 2007 r. zorganizowano próbny pokaz filmu w wersji japońskiej w sali wkładowej nr 226 TUFS. Przyszło ok. 50 studentów i pracowników uczelni. Autorka pokazu otrzymała szereg uwag od „recenzentów”, dzięki którym mogła skorygować napisy japońskie. Następnie 15. lutego odbył się pierwszy publiczny pokaz. Na projekcję zgłosiło się 24 osoby (w sali projekcji jest tylko 30 miejsc dla widzów). Wreszcie 14. marca zrealizowano największy publiczny pokaz filmu z komentarzami w audytorium Narodowego Muzeum Sztuki w Osace. Na imprezę przyszło ok. 90 osób. Otrzymaliśmy później wiele pochlebnych opinii na temat jej pracy. W ten sposób – można powiedzieć – praca została oceniona obiektywnie, także przez szerszą publiczność poza środowiskiem uniwersyteckim.

Tego rodzaju działalność społeczna była zresztą zawsze praktykowana przez seminarzystów poza ramami pracy dyplomowej. Do bardzo udanych przedsięwzięć należą publiczne pokazy filmów polskich, zaopatrzonych napisami japońskimi opracowanymi przez studentów, organizowane we współpracy z Ambasadą Polską czy też z innymi instytucjami. Przedstawiono m. in. *Wielopole, Wielopole* Tadeusza Kantora, *Rejs* Marka Piwowskiego, *Duże zwierzę* i *Historie miłosne* Jerzego Stuhra, *I'm so-so* Krzysztofa Kieślowskiego. Filmy te byłyby zupełnie niedostępne dla publiczności japońskiej, gdyby nie te działalności studenckie. Oczywiście nadzoruję prace nad „produkcją” japońskich wersji tych filmów i często traktuję o ich tłumaczeniu na zajęciach translatorskich.

STUDIA DOKTORANCKIE

W obrębie TUFS istnieje Szkoła Doktorska (Graduate School), która oferuje pięcioletni, dwupoziomowy kurs doktorancki z regularnymi zajęciami. Żeby zostać przyjętym przez Graduate School, posiadacz stopnia B.A. musi zdać egzamin wstępny na I poziom kursu

doktoranckiego, a posiadacz M. A. egzamin albo na I albo na II poziom. Egzaminy nie są łatwe. Dotychczas przyjęliśmy na Polonistycę 16 doktorantów, spośród których 4 osoby zgłosiły się z innych departamentów TUFs lub z innych uczelni. 13 osób uzyskało stopień M. A. napisawszy pracę dyplomową u trzech promotorów Polonistyki: Kohara, Ishii i Sekiguchi.

Jeśli idzie o moje seminarium, miałem 8 doktorantów w przeszłości, a obecnie 2 osoby są w trakcie pisania prac dyplomowych. Do tej pory 7 z nich obroniło swoją pracę na poziomie I. Ich tytuły podaję w Tabeli 5.

Tab. 5 – Prace dyplomowe na I poziomie kursu doktoranckiego

2002	<i>Wilkołaki w polskich podaniach i wierzeniach ludowych</i>	Yoshiko Omata
2003	<i>Polski strój narodowy w okresie Sejmu Czteroletniego – ubiór i ideologia</i>	Yuki Hachiya
2004	<i>Życie i twórczość Stanisławy Przybyszewskiej oraz wpływ jej sławnego ojca na życie i twórczość pisarki</i>	Miyuki Ishikawa
2005	<i>Studium porównawcze o różnych wersjach opery Stanisława Moniuszki „Halka”</i>	Rie Hiraiwa
2006	<i>Studium o filmach dokumentalnych Krzysztofa Kieślowskiego</i>	Hitoshi Morimoto
2007	<i>Studia nad Henrykiem Tomaszewskim</i>	Ayumi Hirako
2007	<i>Poglądy Czesława Miłosza na temat języków</i>	Akiko Torii

(Tłustymi czcionkami podkreślono prace udostępniane na stronie internetowej: <http://www.tufs.ac.jp/ts/personal/sekiguchi/teksty/undergraduatethesis.htm>)

Natomiast na II poziomie kursu mam doktorantki wyłącznie z innych uczelni, a one wszystkie – co jest ciekawe – studiują muzykologię. *Wokół Króla Rogera Karola Szymanowskiego; Polska muzyka fortepianowa w II połowie XIX w.; Polenbegeisterung [Zachwyty Polską] w dziewiętnastowiecznej muzyce niemieckiej* – oto tematy, nad którymi pracują obecnie doktorantki w mojej katedrze. Ponadto jedna osoba, pianistka, jako stażystka napisała u mnie pracę pt. *Karol Szymanowski i „Harnasie”* złożoną na wiosnę 2005 r. i opublikowaną w formie PDF na stronie internetowej TUFs.

STAŻYŚCI NAUKOWI

Poza regularnymi studentami i doktorantami stale gościmy na Seminarium tak zwanych stażystów naukowych (jap. *kenkyūsei*) takich jak wspomniana uprzednio autorka rozprawy o *Harnasiu*. Korzystając ze systemu stażu na TUFs stażyści uczęszczają na wybrane zajęcia według moich rad i wskazówek naukowych i w ciągu dwóch lat mają napisać pracę, za którą otrzymują dyplom ukończenia stażu. Są to przeważnie osoby, które ukończyły już studia i pracują zawodowo. Na przykład pani Kazuko Tamura jest tłumaczką i autorką wielu książek głównie z dziedziny literatury dziecięcej i młodzieżowej. Polska pisarka Małgorzata Musierowicz zawdzięcza swoją obecność na rynku japońskim właśnie pani Tamura.

Tab. 6 – Prace dyplomowe stażystów

1996	<i>Poszukiwanie stylu narodowej sztuki w Polsce na przełomie XIX i XX wieku, a sztuka japońska jako jej wzorzec</i>	Beata Romanowicz (Muzeum Narodowe w Krakowie)
1998	<i>Małgorzata Musierowicz – Pisarka, która chwyta za serce młodzieży. O dorastaniu podlotków w Jeźycjadzie</i>	Kazuko Tamura
2001	<i>Ojciec i córka – analiza zmiany stosunku Stanisławy Przybyszewskiej do ojca oraz jego wpływ na życie i</i>	Miyuki Ishikawa

	<i>twórczość pisarki</i>	
2004	Karol Szymanowski i „Harnasie”	Yumiko Kusano
2005	„Świecidelka” – Próba przekładu powieści „Kirakira Hikaru” Ekuni Kaoru	Amy Pokorska (Uniwersytet Warszawski)
2006	„Nie lubię igreka”, czyli o trudnych głoskach w języku polskim. Poradnik dla studentów polonistyki na Tokyo University of Foreign Studies *	Anna Surmacz-Ikeda
2007	„Wielki Tydzień” Jerzego Andrzejewskiego	Tomoko Yoshizaki

(Tłustymi czcionkami podkreślono prace udostępniane na stronie internetowej:
<http://www.tufs.ac.jp/ts/personal/sekiguchi/teksty/undergraduatethesis.htm>

*Obecnie trwa praca nad dostosowywaniem tego poradnika do systemu e-learning TUFSS)

PO STUDIACH

Absolwenci Seminarium Kultury Polskiej, zwłaszcza ci, którzy odbyli część swoich studiów w Polsce, naturalnie szukają pracy, w której jest szansa na kontakty z Polską lub językiem polskim. Na ogół ich poszukiwanie uwieńczone są sukcesem. Ostatnio coraz więcej firm japońskich wchodzi w rynek polski, w związku z czym popyt na pracowników znających polski i polskie realia także rośnie. Większość eks-seminarzystów pracuje w sektorze prywatnym, niemniej niektórzy są zatrudnieni w organizacjach rządowych i pozarządowych takich jak: Narodowa Biblioteka Parlamentarna, Japan Foundation, Polskie Biuro Turystyczne w Tokio, NPO „Forum Poland”.

*

Po piętnastu latach pracy na Polonistyce obecnie szczególnie boli mnie fakt, że nie udało nam się wychować ani jednego doktora w dziedzinie nauk polonistycznych. Co prawda jedna absolwentka Polonistyki z rocznika 1996 doktoryzowała się, ale w innej dziedzinie i u profesora spoza Polonistyki. Nikt z doktorantów mojego seminarium nawet nie próbował zdawać na egzamin wstępny na II poziom kursu doktoranckiego po ukończeniu I poziomu, choć talentów wśród seminarzystów nie brakowało. Problem więc z następcami kadry staje się coraz bardziej realny.

LITERATURA

- Sekiguchi, Tokimasa, „O tokijskiej polonistyce”, *Teksty Drugie*, 2 (32), IBL PAN, Warszawa 1995, s. 142-145.
Sekiguchi, Tokimasa, „Polonistyka w Japonii”, *Język polski w kraju i za granicą*, t. 2, Dom Wydawniczy ELIPSA, Warszawa 1997, (209-217 頁)
Sekiguchi, Tokimasa, „Po detronizacji literatury – sprawozdanie z polonistyki japońskiej”, *Polonistyka*, 2001/5, s. 266-272.
Morita, Koji, „Sławistyka w Japonii – krótki zarys historii i stan dzisiejszy”, *Studia z Filologii Polskiej i Słowiańskiej*, 37, SOW, Warszawa 2001, s. 267-278.
Sieradzka-Baziur, Bożena, „Polonistyka na TUFSS (Tokyo University of Foreign Studies) (Tokyo Gaikokugo Daigaku)”, *Postscriptum* nr 2(50), Uniwersytet Śląski, Katowice 2005, s. 134-137.